

Priloga k zapisniku 12. redne seje Sveta KS Bitnje (5.3.2020)

SKUPNI PROJEKTI KS BITNJE IN ŽABNICA

Naselja v KS Žabnica in KS Bitnje so razvojno, kot del mesta Kranj (predmestno območje), iz objektivnih razlogov že dalj časa relativno zapostavljena. Razlog leži pretežno v dejstvu, da je bilo območje Bitenj in Žabnice, kot izjemno kvalitetno območje značilne stavbne dediščine vse do nedavno kulturno-varstveno zaščiten. Močna zaščita na eni strani ter potreba prebivalstva po normalnem prostorskem razvoju v domačem okolju na drugi strani pa je v zadnjih desetletjih pripeljala, na eni strani do zamiranja prvotnih funkcij naselja, na drugi strani pa do stihijske, razvojno neusmerjene gradnje v vseh naseljih omenjenih KS. Dejstvo je, da kmetijstvo in živinoreja predstavljata delu prebivalstva edini vir preživetja. Prekomeren promet na regionalni cesti je v zadnjih letih dosegel tak obseg, da gre za eno najbolj obremenjenih cest v državi. Lokalno prebivalstvo občuti od tega prometa le neugodne posledice (hrup, onesnaženost zraka, zemlje in vode, gnečo na cesti, večjo nevarnost za otroke), na drugi strani pa ni zaznati koristi. O tem, da se nihče razvojno ne ukvarja s tem območjem, je dober dokaz tudi zastarela usmerjenost kmetij oz. celotnega območja, ni zaznati novih trendov, kot jih zaznavajo drugje, na primer usmerjenost v podeželski turizem, ekološko pridelavo pridelkov, rekreacijske vsebine, itd. ... *(Stališča do pripomb in predlogov na dopolnjen osnutek občinskega podrobnega prostorskega načrta za del območja EUR BI 42 – Zgornje Bitnje (OPPN Zgornje Bitnje), MOK, 12.4.2016)*

V obeh KS je eden večjih problemov tudi to, da skupnosti nimata izoblikovanih vaških jeder, krajani pa zaradi tega občutijo apatijo in nezadovoljstvo s stanjem. V Žabnici je včasih kot vaško jedro delovalo športno igrišče, ki pa v zadnjih letih ni ustrezno vzdrževano, predvsem pa manjka vsebin, ki bi oživilje ta prostor. Za KS Bitnje, ki je sestavljena iz treh vasi (Zgornjih, Srednjih in Spodnjih Bitenj) lahko ugotovimo, da geografsko gledano s svojo podolgovato obliko lahko nima neke sredine, a se je vseeno na večih mestih oblikovalo središče druženja. Eno je v Zgornjem Bitnju, kjer je vrtec in trgovina Mercator, druga pa ob nogometnem igrišču v Srednjem Bitnju, kjer se nahajajo prostori za nogometni klub in otroško igrišče Direndaj, tretje mesto pa je v prostorih PGD Bitnje, kjer so tudi prostori KS Bitnje, DU Bitnje Stražišče, in knjižnica. Otroško igrišče bi bilo zaradi dotrajanosti potrebno temeljite prenove (le-to zaradi občinskih odlokov že nekaj let ni primerno vzdrževano), prav tako je dotrajana zgradba ob nogometnem igrišču, le-ta je bila postavljena brez gradbenega dovoljenja in so v teku postopki za legalizacijo. Večina dogodkov se tako odvija ali na dotrajanem otroškem igrišču (otroška veselica Direndaj), ali pa prostorih PGD Bitnje, kjer se vsako leto odvijajo prireditve kot so Prihod pomladi, Obisk dedka Mraza, praznovanje krajevnega praznika. *Gasilski dom Bitnje ni primeren prostor za organizacijo prireditev, sploh prireditev za otroke. Objekt nima primernih parkirišč in je lociran tik ob nevarni, zelo prometni regionalni cesti Kranj-Škofja Loka.*

Vsekakor tudi krajane KS Bitnje in KS Žabnica vodi želja po napredku, dvigu kvalitete življenja ter dohitevanju preostalih delih občine in države v razvitosti. Zato predlagamo tri sklope projektov, s katerimi bi celotno območje revitalizirali in uredili do te mere, da ne bi šlo več za degradirano območje, ampak želimo skupaj z Mestno občino Kranj in partnerskimi organizacijami vzpostaviti **primer dobre prakse** sodelovanja med dvema sosednjima krajevnima skupnostma.

1. SKLOP: UREDITEV VAŠKIH JEDER

Obema KS manjka osrednji prostor za druženje in prostočasne dejavnosti.

Predlagamo, da se v KS Žabnica uredi kot osrednji prostor v kraju dosedanje rokometno igrišče. Aktivnosti:

- Arhitekturni natečaj/delavnica
- Igrišče se prekrije z veliko (ravno) streho
- Igrišče se preplasti, zamenja ograja, popravijo/zamenjajo koši in goli ter zarišejo oznake za rokometno in košarkarsko igrišče
- Ob igrišču se postavijo nova igrala, ki se bodo vsebinsko navezovala na kraj in šport
- Uredi se zelenica oz. travnate površine okrog igrišča
- Prostor se uredi kot stalni prireditveni prostor z vgrajenim odrom in priključki, ki omogočajo enostavno organizacijo in izvedbo dogodkov
- Prostor se v drugačnem kontekstu lahko uporablja tudi za pokrito tržnico in letno gledališče

Krajani KS Žabnica s tem dobijo kvaliteten prostor, na katerem se odvijajo športni dogodki, rekreacija, tekmovanja, družabni dogodki za vse generacije v skoraj vseh vremenskih priložnostih. Glede na to, da je v okolici veliko kmetij, bi lahko prostor uporabljali npr. enkrat tedensko tudi kot diskontno pokrito tržnico. Glede na to, da v kraju ni kulturnega doma ter da na vidiku ni ustreznega objekta, bi prostor delno kompenziral tudi ta primanjkljaj, saj bi se tu lahko odvijale nekatere kulturne in razvedrilne dejavnosti, kot na primer letno gledališče (dramska skupina je bila včasih v Žabnici zelo aktivna), veselice, koncerti in podobno. Poleg večinske populacije pa bodo prišle na svoj račun tudi nekatere ranljive skupine prebivalstva, kot so vrtčevski in osnovnošolski otroci, upokoјenci/starejši, prostor bo za posameznike na voljo brezplačno in bo dosegljiv tudi za invalide.

S prepletom različnih aktivnosti in ob predpostavki, da bo v okviru vaškega središča deloval tudi gostinski obrat, lahko pričakujemo, da bo KS Žabnica dobila prostor za medgeneracijsko druženje in kvalitetno preživljanje prostega časa občanov. Celo več kot to, menimo, da glede na to, da se prebivalstvo KS Žabnice in Bitenj med seboj že sedaj povezuje in je v tesnih stikih, bodo prostor za rokometno in košarkarsko igrišče uporabljali tudi krajani KS Bitnje.

V KS Bitnje se kot prostor za vaško središče postavi večnamenski objekt ob nogometnem igrišču, ki nadomesti obstoječega (seveda v razširjeni obliki).

Aktivnosti:

- Arhitekturni natečaj/delavnica
- Gradnja primerne večnamenskega objekta, v katerem bodo prostori za potrebe KS, društva upokoјencev, KUD-a, plus prostori za nogometaše (slačilnice), ...
- Otroško igrišče se obnovi, postavijo se nova igrala, ki se bodo vsebinsko navezovala na kraj in šport, igrišče se ogradi, doda elektronska ključavnica
- Obnovita se odbojkarski igrišči
- Uredi se zelenica oz. travnate površine okrog igrišča

2. SKLOP: KMETIJE BLIZU MESTA

KS Bitnje in Žabnica ležita v neposredni bližini kar treh mest: Kranja, Škofje Loke in Ljubljane. Ob zavedanju, da v Sloveniji pridelamo premalo hrane, še posebej pa premalo ekološke hrane, bi veljalo nameniti kmetijstvu več pozornosti. Glede na dejstvo, da se Kranj (želi) intenzivno ukvarjati s povečanjem lokalne samooskrbe in javnih naročil za svoje javne zavode in prebivalstvo, sta KS Žabnica in Bitnje lahko primer dobre prakse za celotno občino ali morda celo širše. Projekt je pomemben zaradi spodbujanja obstoječih kmetij k boljšemu izkoristku zemljišč in s tem povezano trajnostno in vzdržno kmetijstvo v prihodnosti. Menimo, da bi projekt tudi pomagal zaustaviti propadanje in opuščanje kmetij, kjer pa to ni možno, bi iskali alternativne rešitve za uporabo že zgrajene a neizkoriščene infrastrukture (objektov).

Predlagamo skupne aktivnosti za obe KS in sicer:

- Označitev kmetij z enotnimi, ličnimi obvestilnimi tablami v naseljih Bitnje in Žabnica. Na tablah naj bi bilo zapisano ime kmetije oz. domače hišno ime ter aktualna (sezonska) ponudba.
- Ureditve ali odstranitve kozolcev.
- Subvencije za spodbujanje urejenosti območja, da se degradirano infrastrukturo, ki je dalj časa kmetje niso smeli obnavljati zaradi kulturno varstvene zaščite, ponovno obnavlja in vzdržuje v smislu boljše funkcionalnosti in lepšega izgleda, kar ima multiplikativen učinek.
- Informacije in delitev dobrih praks iz nekaterih drugih projektov, na primer Kmetije odprtih vrat.
- Izobraževanja, svetovanja, spodbujanje in podpora kmetom za bolj učinkovito pridelavo/predelavo.
- Svetovanje pri prehodu k ekološko bolj sprejemljivim oblikam kmetovanja, ohranjanje avtohtonih vrst in biotske raznovrstnosti, ohranjena tradicionalna kmetijska znanja z upoštevanjem sodobnih znanj in spoznanj.
- Spodbujanje višje dodane vrednosti pridelkov/izdelkov, učenje trženja in prodaje.
- Spodbujanje dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, na primer: les, zelišča, turizem, dnevno varstvene skupnosti, itd.

3. INFRASTRUKTURA

Žal tudi KS Žabnica in Bitnje nista nobeni izjemi pri potrebah glede infrastrukture. Odkar je cesta Kranj-Škofja Loka postala regionalna cesta I. reda in jo dnevno prevozi preko 13.500 vozil, je nekaj tisoč prebivalcev podvrženih posledicam prekomernega hrupa, emisijam plinov, gneči na cesti ter slabi prometni varnosti za šibkejše udeležence v prometu. Območje je zaradi prometa degradirano, prebivalci se čutijo nemočni in izigrani, saj se stanje spričo vse večje industrializacije Škofje Loke in zalednih občin iz dneva v dan poslabšuje. Občani se pritožujejo na vseh instancah zaradi hrupa ter so materialno oškodovani zaradi tresljajev.

Poleg naštetega je cesta nevarna za vse udeležence: voznike, pešce in kolesarje, saj ni urejenega ne pločnika in ne kolesarske steze, cestišče je osvetljeno le na nekaj redkih odsekih. V Žabnici je dobro osvetljen le prehod za pešce pri osnovni šoli, ostala dva prehoda vozniki pogosto spregledajo, nesreče se vrstijo. Slabe razmere na področju prometa in varnosti, ki v zadnjih letih dobesedno hromijo vsakodnevno življenje prebivalcev so hkrati tudi moteč faktor za dejavnosti, ki naj bi se sicer tu razvijale: kmetijstvo, obrtništvo, turizem in rekreacija.

Predlagamo:

- Na državnem nivoju: Regionalna cesta Kranj-Škofja Loka se preategorizira v lokalno cesto, promet na 7.5t preusmeri na cesto Kranj –Jeprca.
- Cesta Kranj – Žabnica naj dobi pločnik in kolesarski pas, cestišče naj se ustrezno osvetli, z dodatnimi svetlobnimi telesi in znaki pa poudarijo prehodi za pešce, kjer je to potrebno.
- Z ureditvijo kolesarskega pasu se vzpodbuja rekreacijo, ki pozitivno vpliva na zdravje in dobro počutje domačinov in ostalih. Krepijo se tudi socialni stiki in povezovanje z okoliškimi kraji.
- Označitev vseh pomembnejših točk naravne in kulturne dediščine na terenu, posledično so krajani osveščeni in postanejo promotorji svojega kraja, občine.